

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Det Stavangerske Dampskibsselskab AS

Årsberetning 2018

VIRKSOMHETENS ART OG TILHOLDSTED

Det Stavangerske Dampskibsselskab AS (DSD) er morselskap i DSD-konsernet, et norsk konsern med hovedkontor i Stavanger. Siden starten i 1855 har selskapet primært drevet med transportvirksomhet.

I dag er virksomheten konsentrert om fem forretningsområder hvor DSD eier alle aksjene: Ferje- og hurtigbåtdrift (Norled konsern), busstransport (Tide konsern), internasjonal skipsfart (DSD Shipping), godstransport (DSD Cargo konsern), og turisme (nyetablerte Go Fjords).

UTVIKLING 2018

2018 er preget av vekst i DSD-konsernet med betydelige investeringer i flere forretningsområder.

Norled har gjennom 2018 lyktes med å vinne flere kontrakter og har nå en kontraktsreserve inkludert opsjoner på 17,5 MRD (11,6 MRD i 2017). I 2018 ble selskapet tildelt ferjesambandene Volda-Folkestad (E39), Festøya-Solavågen (E39), Manheller-Fodnes (RV5) og Vangsnes-Helle-Dragsvik (RV13), og Norled har i dag totalt 13 ferjer og hurtigbåter under bygging.

Tide har i løpet av 2018 befestet sin posisjon som det nest største busselskapet i Norge gjennom å vinne fire større kontrakter, og har nå en kontraktsreserve inkludert opsjoner på 27 MRD (16,1 MRD i 2017). Selskapet ble i 2018 tildelt kontrakter for kjøring i Bergen Vest, Bergen Sør, Midt-Troms og Tromsø. Kontraktene medfører 600 nye ansatte og investering i 700 nye busser.

DSD-konsernet hadde en omsetning på 5 667 MNOK i 2018 mot 5 908 MNOK i 2017. Resultat før skatt ble 109 MNOK mot 68 MNOK i 2017.

Som i 2017 er også 2018 preget av noen ekstraordinære poster:

Et ytterligere verdifall innen internasjonal shipping medførte at verdien på flåten måtte skrives ned med 127 MNOK. Reversering av nedskrivninger i Norled på 4 MNOK medfører at netto negativ effekt blir 123 MNOK. (Tilsvarende tall i 2017 var 51 MNOK) Gevinster fra salg av anleggsmidler utgjorde 39 MNOK i 2018 mot 47 MNOK i 2017.

Justert for effektene av nedskrivninger og gevinster er resultat før skatt for året 193 MNOK mot 72 MNOK i 2017.

FORRETNINGSOMRÅDENE

FERJE- OG HURTIGBÅTDRIFT: NORLED KONSERN

Norled er et av landets største selskap innen sjøveis passasjer- og biltransport, og driver ferje- og hurtigbåtsamband over hele Norge fra Oslofjorden til Troms.

Selskapet har hovedkontor i Stavanger samt regionskontorer i Bergen, Ålesund, Flekkefjord og Oslo. Ved utgangen av året hadde selskapet 1 083 ansatte inkludert 36 lærlinger og 1 kadett.

Norled leverer i 2018 tidenes beste årsresultat med et resultat før skatt på 228 MNOK mot 110 MNOK i 2017. Hovedårsaken til forbedringen er endringer i Norled sin kontraktsportefølje.

EBITDA for året endte på 458 MNOK mot 339 MNOK i 2017. Selskapet omsatte for 2 373 MNOK i 2018 som er en økning på 279 MNOK sammenlignet med 2017.

Norled har en egenkapital på 1 045 MNOK (30%). Selskapets likviditetsbeholdning var på 417 MNOK ved utløpet av 2018.

BUSSTRANSPORT: TIDE KONSERN

Tide, med hovedkontor i Bergen, er Norges nest største og Danmarks fjerde største busselskap.

Kjernevirksomheten til konsernet er busstransport for offentlige og private kunder. Omsetningsmessig er den største aktiviteten anbudskjøring for fylkeskommunale oppdragsgivere. Den norske virksomheten driver i tillegg ekspress- og flybusskjøring, samt turkjøring. Utover dette har selskapet aktivitet innenfor reiselivssegmentet, hvor selskapet leverer opplevelsesreiser i Norge og Europa.

Antall ansatte ved årsslutt 2018 var 3 842. Vognparken bestod ved årsslutt 2018 av 1 594 busser.

Selskapet omsatte i 2018 for 2 889 MNOK, mot 2 782 MNOK i 2017. EBITDAR ble 310 MNOK mot 294 MNOK i 2017.

Tide fikk et overskudd før skatt på 60 MNOK i 2018 som er 42 MNOK bedre enn fjoråret. Tide fører regnskap etter IFRS og 28 MNOK av resultatet er en oppskrivning av verdien av aksjer i et tilknyttet selskap. Dette påvirker ikke DSD- regnskapet som føres etter NGAAP. Selskapet har hatt en positiv utvikling innen anbudsdrift både i Norge og Danmark, men opplevd noe svekkede resultater fra kommersiell aktivitet.

Tide har en egenkapital på 405 MNOK (26 %). Selskapets likviditetsbeholdning var på 124 MNOK ved utløpet av 2018.

INTERNASJONAL SKIPSFART: DSD SHIPPING AS

DSD Shipping har ansvaret for kommersiell drift av DSDs internasjonale tankflåte. Flåten har i 2018 bestått av 4 heleide aframax råoljetankskip, 1 heleid MR produkttankskip, samt 30 % eierskap i 2 intermediate kjemikalie/ produkttankskip.

DSD Shipping hadde 6 ansatte ved utløpet av 2018. Disse ivaretar kommersiell ledelse av flåten, oppfølging av teknisk management som er outsourcet til Wallem, oppfølging av nybyggingsprogrammet samt ledelse og operasjon av aktiviteten i DSD Cargo.

2018 ble som i 2017 et år med svak inntjening, og verdiene på flåten måtte skrives ned som følge av et generelt markedsfall i skipsverdier.

DSD hadde god kontraktsdekning i 2018. To av aframax'ene gikk av kontrakt ved utgangen av 2018, hvorav det ene har gått inn på et nytt ett-års certeparti. Det andre har gått inn som deltaker i samseilingspool. Våre to deleide skip har gått på kontrakt hele året. Alle kontrakter har vært på nivåer over spotmarkedet i 2018. Øvrige skip har vært beskjeftiget i et svakt spotmarked gjennom deltagelse i samseilingspooler. Markedet tok seg imidlertid vesentlig opp i 4.kvartal, noe som har fortsatt videre inn i 2019.

Omsetningen for segmentet ble 220 MNOK mot 234 MNOK i 2017.

EBITDA ble 152 MNOK mot 144 MNOK i 2017. Årets resultat inkluderer salgsgevinst av nybyggingskontrakter med i alt 26 MNOK. Resultat før skatt ble -69

MNOK mot 21 MNOK forrige år. I 2018 er det foretatt nedskrivninger med i alt 127 MNOK mot 62 MNOK i 2017.

Justert for nedskrivninger ble resultat før skatt 58 MNOK mot 83 MNOK i 2017.

DSD konsernet forventer en bedret markedsbalanse frem mot 2020.

Konsernet kontraherte i 2017 6 nybygg på 49,000 dwt ved Hyundai Heavy Industries med levering ultimo 2019 og 2020. I 2018 ble to av disse kontraktene videresolgt med gevinst. Konsernet har således 4 skip under bygging hvorav det første leveres i oktober 2019, og de resterende i løpet av 2020.

GODSTRANSPORT: DSD CARGO KONSERN

DSD Cargo konsern (ex Nor Lines AS) består ved årsslutt 2018 av Baltic Line og eierskapet til de to godsskipene *MS Kvitbjørn* og *MS Kvitnos*.

Baltic Line er en industrilinja mellom Finland, Baltikum, Polen, Danmark og Norge. Tonnasjen består av to innleide godsskip.

Skipene *MS Kvitbjørn* og *MS Kvitnos* er på langsiktig befraktningsavtale til et datterselskap i Samskip konsernet.

DSD Cargo konsern hadde ved årsslutt 52 sjøansatte om bord på *MS Kvitbjørn* og *MS Kvitnos*.

DSD Cargo konsern sin omsetning for 2018 var 152 MNOK, som er en nedgang på 610 MNOK sammenlignet med 2017. Dette er som følge av at hovedaktiviteten Nor Lines AS ble solgt i september 2017. EBITDA endte på 26 MNOK som er en forbedring på 12 MNOK fra 2017. Resultat før skatt ble et tap på 8 MNOK sammenlignet med et tap på 22 MNOK i 2017.

Underliggende drift for Baltic Line er positiv. Det har vært krevende å få stabilitet i driften av *MS Kvitbjørn* og *MS Kvitnos* som følge av teknisk svikt og uønskede driftsavbrudd. Skipene har i 2019 hatt to større havarier som har gitt uønsket off-hire.

FORTSATT DRIFT

I samsvar med regnskapslovens § 3-3a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

RESULTATREGNSKAPET

2018 var DSD konsernets 164. driftsår. Omsetningen i DSD konsernet ble 5 667 MNOK mot 5 908 MNOK i 2017. EBITDA utgjorde 818 MNOK mot 677 MNOK i 2017.

Resultat før skatt er et overskudd på 109 MNOK mot et overskudd på 68 MNOK i 2017.

EGENKAPITAL

Totalkapitalen var ved utgangen av året 6 456 MNOK, sammenlignet med 6 289 MNOK året før. Egenkapitalen var ved årsslutt 2018 på 1 730 MNOK mot 1 687 MNOK ved årsslutt 2017. Det gir en egenkapitalandel på 27 %, på nivå med 2017.

KONTANTSTRØM, LIKVIDITET OG GJELD

Netto kontantstrøm for året var 47 MNOK (negativ med 26 MNOK i 2017).

Nedbetaling av gjeld utgjorde 407 MNOK og opptrekk av ny gjeld utgjorde 344 MNOK.

Likviditetsbeholdningen per 31.12.18 var 550 MNOK mot 503 MNOK 31.12.17.

Resultatregnskap, balanse og kontantstrøm gir et rettviseende bilde av selskapets drift, stilling og likviditet.

FINANSIELL RISIKO

Overordnet om målsetting og strategi

Konsernet er eksponert for finansiell risiko i virksomhetsområdene. Risikoen er i hovedsak knyttet til valuta, renter, oljepris og kredittrisiko. Målsettingen er å dempe den finansielle risikoen i stor grad. Den overvåkes fortløpende, og finansielle derivater benyttes for å redusere slik eksponering.

Konsernet er eksponert for endringer i valutakurser, spesielt USD, da deler av selskapets inntekter er i utenlandsk valuta. Valutarisikoen søkes nøytralisert ved at aktivitet med inntjening og gjeldsbetjening i fremmed valuta belånes i samme valuta. Likeledes har konsernet fra tid til annen valutarisiko ved bygging av anleggsmidler. Selskapet bruker derivater for helt eller delvis å eliminere denne risikoen. Som følge av at USD er funksjonell valuta hvor alle inntekter, kostnader og de store balanseposter nomineres i USD, besluttet konsernet å gå over til USD-regnskap innen internasjonal shipping fra og med 2018.

Konsernet har eksponering mot oljeprisutvikling og utvikling i rentemarkedet. En stor andel av denne eksponeringen er sikret gjennom kompensasjonsklausuler i kontrakter innen samferdsel (Tide og Norled). Videre har konsernet renterisiko i pantelån innen shipping og i DSD Cargo uten slike kompensasjonsklausuler. Konsernet gjør løpende vurderinger om bruk av derivater for å avdempe denne risikoen.

Kredittrisiko vurderes som lav. En vesentlig del av konsernets omsetning kommer fra kontrakter mot det offentlige i Norge og Danmark. Innen internasjonal skipsfart og godstransport har vi noe høyere motparts risiko. Samlet vurderes konsernet å ha en lav kredittrisiko.

Likviditetsrisikoen i konsernet anses som tilfredsstillende. DSD konsernet har 4 tankskip under bygging samt 13 ferje/hurtigbåter som skal settes inn på anbud som er vunnet i Norled. Videre har Tide bestilt 700 busser som skal opereres på de nye anbudene selskapet har vunnet. Samlet utgjør byggeprogrammet en investering på 4,6 MRD NOK.

Arbeidsmiljø og personale

DSD-konsernet hadde ved årets utgang 4 942 ansatte. DSD-konsernet ønsker å være en attraktiv arbeidsplass med et godt arbeidsmiljø. Vi legger derfor vekt på helse, miljø og sikkerhet, og at det er et godt samarbeid mellom ansatte, tillitsvalgte og ledelsen.

Sykefraværet for konsernet i 2018 var 7,3 %. Tilsvarende tall i 2017 var 6,7 %.

Likestilling

Konsernet skal være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Konsernet har innarbeidet bestemmelser som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering.

Transport og maritim virksomhet er tradisjonelt sett mannsdominerte bransjer. Av konsernets ansatte er 675 kvinner, en andel på 14 %. Det er 1/3 kvinneandel i styret i morselskapet, hvor styrelederen er kvinne.

Diskriminering

Det er i de ulike datterselskaper etablert prosedyrer for varsling av kritikkverdige forhold, for konflikthåndtering og for varsling av mobbing og trakassering. Retningslinjene er vedtatt i arbeidsmiljøutvalgene i de respektive selskapene og gjort kjent i organisasjonen. Retningslinjene er videre tilgjengelige i selskapenes personalhåndbøker. Arbeidstakerne i konsernet har like arbeidsvilkår uavhengig av kjønn, nasjonalitet og etnisk opprinnelse.

Miljørapportering

Konsernets virksomhet er av en slik art at det ytre miljø påvirkes. Selskapet legger vekt på å være i forkant av de krav som myndighetene stiller for å redusere forurensning av miljøet. Ved nybygg legges det vekt på å installere miljøvennlig teknologi for å redusere utslipp. Konsernet jobber aktivt for å redusere bruken av diesel innen ferje- og hurtigbåtdrift, busstransport samt godstransport.

Konsernet har jobbet innovativt i flere forretningsområder de seneste årene med fokus på energieffektivitet og miljø. Det gjøres kontinuerlig arbeid med eksisterende materiell for å redusere miljøbelastningen. Gjennom holdningsskapende arbeid, teknologisk utvikling og god ruteplanlegging gjennomføres det gradvis reduksjon i drivstofforbruket. Konsernet er en aktiv partner i utvikling av nye fartøyskonsepter, energieffektive motorer og propellanlegg samt bruk av alternative drivstoff som batteriteknologi, biodrivstoff, hydrogen og naturgass.

DSD-konsernet ønsker å være i forkant av utviklingen og være en pådriver og innovatør innen miljøvennlig transport. Det er derfor gledelig at Norled etter

årsskiftet har signert kontrakt om verdens første hydrogenferje for sambandet Hjelmeland-Nesvik. Norled har i tillegg fem naturgassdrevne ferjer i drift, samt verdens første batteridrevne bilferje, *M/F Ampere*.

DSD Cargo opererer to LNG drevne godsskip som representerer en fornying av kystflåten og gir miljøgevinster ved å erstatte eldre tonnasje.

Tide har i dag en stor flåte av gassbusser. I tillegg vil Tide få levert flere elektriske busser i forbindelse med oppstart av et nytt anbud i Trondheim. Vi ser også at oppdragsgivere etterspør elektriske busser ved nye anbud og Tide er godt posisjonert til å kunne levere på disse kravene fremover.

Konsernets skip er sertifisert i henhold til International Management Code for Safe Operation of Ships and Pollution Prevention" (ISM-koden).

Innen shipping er driftsselskapene og alle skipene sertifisert i henhold til ISM, ISPS, ISO 9001 og ISO 14001 kodene.

I Tide og Norled er alle avdelinger henholdsvis sertifisert etter miljøstandarden NS ISO14001:2015 og ISO14001:2004. Norled er også ISO 9001 sertifisert.

Forskning og utvikling

Konsernet har hatt omfattende utviklingsaktiviteter i 2018. Dette gjelder utvikling av hydrogen som energibærer på nye ferjer. Som et resultat av arbeidet har Norled vunnet kontrakt for drift av verdens første hydrogenbaserte samband. Norled ble tildelt Heyerdahl-prisen av Norges Rederiforbund i 2019 for konseptet.

Konsernet har videre utviklet nye digitale systemer for automatisk passasjertelling og digitalisering av ruter. I tillegg er det utviklet digitale løsninger for å støtte oppunder turismesatsingen til Go Fjords.

Eierforhold

DSD er et heleid datterselskap av Folke Hermansen AS. Yuhong Jin Hermansen, gjennom hennes heleide selskaper, er største aksjonær i Folke Hermansen AS.

Styret og ledelse

Det har ikke vært endringer i styre og ledelse i 2018.

Fremtidig utvikling

Selskapet har målsetning om å skape langsiktig god avkastning på investert kapital gjennom sunn eierstyring.

Både Tide og Norled har sterke tekniske og markedsmessige posisjoner i sine segmenter. Begge selskapene har styrket sine posisjoner som ledende aktører og ser nå resultatene av bedre drift, riktigere prising av kontrakter og risiko.

Det har vært en rivende utvikling innen ferjenæringen i Norge. Nye krav til teknologi krever betydelige investeringer og Norled har i dag investeringsforpliktelser på 2,1 MRD NOK. Videre vekst vil kreve ytterligere kapital, noe som medfører at det vil være krevende for DSD å støtte selskapets videre vekst. Styret vurderer ulike alternativer for å sikre selskapets vekstevne.

Innen internasjonal skipsfart har et svekket marked ført til lavere inntjening og skipsverdier. Dette har påvirket resultatene til de skipene som opererer i spot-markedet negativt. Et svakt marked representerer samtidig muligheter for

vekst gjennom kjøp på attraktive nivåer. DSD konsernet kontraherte 6 MR nybygg i 2017 hvorav 2 kontrakter allerede er videresolgt med gevinst. De 4 gjenværende skip under bygging vil bli levert i løpet av 2019 og 2020. Konsernet har forventning til en bedre markedsbalanse og således en positiv verdiutvikling og markedsmulighet for våre nybygg.

Innenfor godstrafikk har vi nå redusert eksponeringen betydelig etter salget av Nor Lines sin aktivitet.

DSD-konsernet har også etablert selskapet Go Fjords som et selvstendig selskap fra og med 2019. Go Fjords er et teknologiselskap som selger reiseprodukter til turister globalt. Selskapet har etablert en organisasjon med betydelig reiseliv- og teknologikompetanse og er posisjonert for å ta del i veksten som forventes i turismebransjen fremover.

Fokus på kompetanseutvikling, kostnadskontroll og risikostyring forventes å forbedre konsernets lønnsomhet fremover. I Norled forventer vi en forbigående nedgang i resultat som følge av endringer i kontraktporteføljen. Resultatet vil også være påvirket av kostnader relatert til oppstart av mange nye kontrakter i 2020.

I Tide forventer vi bedre resultater som følge av endringer i kontraktporteføljen, herunder oppstart av nye anbud.

For vår shippingvirksomhet forventer vi en bedre markedsbalanse mot slutten av året.

I DSD Cargo forventer vi at den positive utviklingen i Baltic Line vil fortsette. Det er nødvendig å gjennomføre tiltak for å forbedre den tekniske kvaliteten på *MS Kvitnos* og *MS Kvitbjørn*.

Go Fjords er i en oppbyggingsfase og vi forventer å høste erfaringer gjennom 2019 som skal bidra til at selskapet får en betydelig vekst fremover.

Styret forventer et godt resultat i 2019 for DSD konsernet.

Styret takker alle medarbeidere, oppdragsgivere og samarbeidspartnere for god innsats og godt samarbeid i 2018.

Årsresultat og disponeringer

Styret foreslår følgende disponering av overskuddet i Det Stavangerske Dampskibsselskab AS:

NOK 1000

Utbytte	40 000
Annen Egenkapital	- 3 754
Fond for Vurderingsforskjeller	43 947
Totalt Disponert	80 193

Stavanger, 11. april 2019

I styret for Det Stavangerske Dampskibsselskab AS:

Yuhong Jin Hermansen

Styreleder

Svein Gjedrem

Nestleder

Steinar Olsen

Styremedlem

Jan Erik Horgen

Styremedlem

Bjørn Anders Dahle

Styremedlem

Marit Salte

Styremedlem

Ingvald Løyning

Konsernsjef

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Resultatregnskap

(Beløp i NOK 1 000)

Mor			Note	Konsern	
01.01 - 31.12				01.01 - 31.12	
2018	2017			2018	2017
9 472	10 891	Driftsinntekter	16,18	5 667 432	5 907 605
20 243	18 968	Lønnskostnad	3,11	2 648 393	2 650 623
16 235	25 321	Annen driftskostnad	3,12,20	2 201 368	2 579 915
-27 006	-33 398	EBITDA		817 671	677 067
843	1 146	Avskrivninger på varige driftsmidler	12	461 953	472 545
0	0	Nedskrivninger	12	122 721	51 196
-27 848	-34 544	Driftsresultat		232 997	153 326
120 874	102 083	Resultat fra investering i datterselskap	2	0	0
-9 763	8 252	Resultat fra investering i tilknyttet selskap	2	-7 648	14 370
111 111	110 335	Resultat av investeringer		-7 648	14 370
13 347	14 946	Finansinntekter	9	22 704	8 547
-23 322	-18 395	Finanskostnader	9	-138 964	-167 167
0	0	Urealisert agio/disagio	9	0	58 881
-9 975	-3 449	Netto finansposter		-116 260	-99 739
73 288	72 342	Ordinært resultat før skattekostnad		109 089	67 957
6 905	4 023	Skattekostnad på ordinært resultat	14	-40 175	-18 235
80 193	76 365	Årsresultat før minoritetsinteresser		68 914	49 722
0	0	Minoritetsinteresser	15	515	-612
80 193	76 365	Årsresultat etter minoritetsinteresser		68 399	50 334
Anvendelse av årsresultatet					
40 000	27 000	Avsatt konsernbidrag/utbytte			
79 108	0	Fond for vurderingsforskjeller			
-38 915	49 365	Annen egenkapital			
80 193	76 365	Sum anvendelse	15		

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Balanse

(Beløp i NOK 1 000)

Mor		Konsern		
31.12.2018	31.12.2017	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER				
Anleggsmidler				
Immaterielle eiendeler				
0	0	12	4 000	4 000
40 861	33 969	14	0	0
0	0	12	188 209	212 946
40 861	33 969		192 209	216 946
Varige driftsmidler				
0	0	12	60 465	63 379
1 549	2 295	6,12	862 233	912 319
0	0	6,12	3 426 332	3 675 978
0	0	12	29 159	21 100
0	0	12	580 884	157 333
1 549	2 295		4 959 073	4 830 109
Finansielle anleggsmidler				
2 089 516	1 884 414	2,6	0	0
25 253	29 901	2	24 253	29 901
1 785	785	4,11	20 267	23 706
3 189	2 272	8	31 319	30 405
2 119 743	1 917 372		75 839	84 012
2 162 153	1 953 636		5 227 121	5 131 067
Omløpsmidler				
0	0	13	47 889	43 164
Fordringer				
3 117	1 801	6,7	418 626	400 982
106 351	100 023	7	0	0
977	2 262	6	212 789	210 680
110 445	104 086		631 415	611 662
688	4 445	5,6	549 831	502 971
111 133	108 531		1 229 136	1 157 797
2 273 286	2 062 167		6 456 259	6 288 864

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Balanse

(Beløp i NOK 1 000)

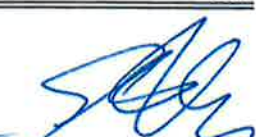
Mor			Konsern	
31.12.2018	31.12.2017	Note	31.12.2018	31.12.2017
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Innskutt egenkapital				
573 736	573 736	15	573 736	573 736
305 406	305 406	15	305 406	305 406
879 142	879 142		879 142	879 142
Sum innskutt egenkapital				
Opptjent egenkapital				
43 947	0		0	0
693 807	683 352		0	0
0	0		850 582	808 120
0	0		313	144
737 754	683 352	15	850 895	808 264
1 616 896	1 562 494		1 730 037	1 687 406
Sum egenkapital				
Gjeld				
Avsetning for forpliktelser				
1 980	19	11	20 247	20 191
35 238	27 192	2	0	0
0	0	14	161 810	122 462
37 218	27 211		182 057	142 653
Sum avsetning for forpliktelser				
Annen langsiktig gjeld				
221 000	287 496	6, 10	3 474 579	3 446 138
221 000	287 496		3 474 579	3 446 138
Sum annen langsiktig gjeld				
Kortsiktig gjeld				
1 500	1 064		354 089	282 765
0	0	14	1 201	1 337
1 067	1 444		156 317	158 993
40 000	27 000	15	40 000	27 680
347 194	150 405	7,17	0	0
8 411	5 053		517 983	541 892
398 172	184 966		1 069 589	1 012 667
656 390	499 673		4 726 225	4 601 458
2 273 286	2 062 167		6 456 259	6 288 864
SUM EGENKAPITAL OG GJELD				

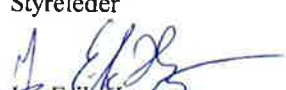
Stavanger, 11. april 2019

Yuhong Jin Hermansen
Styreleder

Svein Gjedrem
Nestleder

Marit Salte
Styremedlem

Steinar Olsen
Styremedlem

Jan Erik Horgen
Styremedlem

Bjørn Anders Dahle
Styremedlem

Ingvald Løyning
Konsernsjef

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Kontantstrømoppstilling

(Beløp i NOK 1 000)

Mor		Note	Konsern	
01.01 - 31.12			01.01 - 31.12	
2018	2017		2018	2017
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter				
73 288	72 342		109 089	67 957
843	1 146		461 953	472 545
0	0	12	122 721	51 196
0	0	12	-38 593	-47 082
-120 874	-102 085		0	0
9 763	-8 252	2	7 648	-14 370
9 975	3 449		116 260	99 739
0	0	13	-4 725	3 861
-1 316	-1 685		-17 644	15 967
436	-2 206		71 324	-18 505
1 961	-671	11	56	-5 762
0	0	14	-1 337	-1 513
4 497	2 247		-28 694	-66 980
-21 427	-35 715		798 058	557 053
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
0	0	2,12	116 808	146 088
-96	-936	12	-649 789	-293 312
-79 327	-73 717		-2 917	-76 660
13 003	12 049	9	3 961	2 621
0	3 455		0	10 656
11 280	90 000		11 674	2 990
42	1		0	0
-1 000	0		-1 000	0
-56 098	30 852		-521 263	-207 617
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				
-19 935	-17 425	9	-134 400	-147 380
242	-51	9	-4 890	-320
0	217 445	6,10	344 362	468 275
-70 000	-59 000	6,10	-407 327	-449 498
190 461	-132 315	7	0	-178 125
0	0		0	-68 532
-27 000	0		-27 680	0
73 768	8 654		-229 935	-375 580
-3 757	3 791		46 860	-26 144
4 445	654		502 971	529 115
688	4 445		549 831	502 971
688	693	5	1 041	1 243

Betalingsmidler består av kontanter i kasse og i bank.

*) I konsernet er det foretatt investeringer ved finansiell leasing i 2018 på totalt 68 mill. Dette er ikke-kontante poster som er trukket ut fra kontantstrømmen i postene tilgang og langsiktig gjeld.

Note 1 Regnskapsprinsipper

Års- og konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2018. For å gjøre års- og konsernregnskapet lettere å lese, er det redigert slik at regnskapsoppstillingene er sammendratt i formen. Den nødvendige spesifiseringen er gjort i notene. Notene er følgelig en integrert del av årsregnskapet.

Års- og konsernregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter. Det er tatt hensyn til sikring. Regnskapsprinsippene utdypes nedenfor. Når faktiske tall ikke er tilgjengelige på tidspunkt for regnskapsavleggelsen, tilsier god regnskapsskikk at ledelsen beregner et best mulig estimat for bruk i resultatregnskap og balanse. Det kan fremkomme avvik mellom estimerte og faktiske tall.

Konsolideringsprinsipper

Konsoliderte selskap

Konsernregnskapet omfatter de selskap hvor morselskapet og datterselskap direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Konsernregnskapet viser selskapenes økonomiske stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer som en samlet økonomisk enhet. Bestemmende innflytelse anses, i utgangspunktet, å foreligge når en direkte eller indirekte eier mer enn 50% av den stemmeberettigede kapital. Selskap som eies midlertidig konsolideres ikke. Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskap som inngår i konsernet. Nyervervede datterselskap medtas fra det tidspunkt bestemmende innflytelse oppnås, og avhendede datterselskap medtas frem til avhendelsestidspunktet.

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

Balanseposter omregnes til norske kroner med valutakursen på balansedagen.

Resultatposter omregnes til norske kroner ved å benytte årets gjennomsnittskurs. Ved store transaksjoner og hendelser benyttes transaksjonskurs, da den vil gi et bedre estimat enn ved bruk av gjennomsnittskurs.

Eliminering av interne transaksjoner

Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskaper i konsernet er eliminert.

Eliminering av eierandeler i datterselskap

Eierandeler i datterselskaper er eliminert i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for eierandelene og bokført verdi av netto eiendeler på oppkjøpstidspunktet analyseres og henføres til de enkelte balanseposter i henhold til estimert virkelig verdi. Eventuell ytterligere merpris som skyldes forventninger om fremtidig inntjening, aktiveres som goodwill og avskrives i resultatregnskapet i takt med de underliggende forhold og forventet økonomisk levetid.

Minoritetsinteresse

Minoritetsinteressenes andel av resultat etter skatt og egenkapital, er vist som egne poster i resultatregnskapet og balansen.

Behandling av tilknyttede selskap

Med tilknyttede selskap menes selskap der konsernet har en eierandel på 20-50%, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor konsernet kan utøve en vesentlig innflytelse. Tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden. Konsernets andel av resultatet i et tilknyttet selskap er basert på resultat etter skatt i det tilknyttede selskapet med

fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er andel av resultatet i tilknyttet selskap vist under resultat av investeringer. I balansen vises eierandeler i tilknyttede selskaper under anleggsmidler.

For tilknyttede selskaper som er deltakerlignet er konsernets andel av resultatet basert på resultat før skatt i det tilknyttede selskapet. Skattekostnad på resultatandel er vist sammen med konsernets øvrige skattekostnad.

Generelle prinsipper

Eiendeler/gjeld som knytter seg til varekretsløpet og poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes avskrives. Dersom det finner sted en verdiendring som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet.

Det er i henhold til god regnskapsskikk noen unntak fra de generelle vurderingsreglene. Disse unntakene er kommentert i de respektive noter. Ved anvendelse av regnskapsprinsipper og presentasjon av transaksjoner og andre forhold, legges det vekt på økonomiske realiteter, ikke bare juridisk form. Betingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, kostnadsføres. Inndelingen i segmenter er basert på selskapets interne styrings- og rapporterings formål, samt på risiko og inntjening. Det presenteres tall for virksomhetsområder. Tallene er avstemt mot selskapets resultat- og balanse.

Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som forventes å gi fremtidige inntekter, som goodwill i datterselskaper og patenter, aktiveres. Avskrivninger beregnes lineært over eiendelenes økonomiske levetid. Utgifter forbundet med forskning og utvikling kostnadsføres løpende.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi. Utgifter forbundet med periodisk vedlikehold og reparasjoner på produksjonsutstyr, periodiseres. Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Utgifter ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres. Renter som knytter seg til anlegg under oppføring blir aktivert som en del av kostprisen. Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører de økonomiske rettigheter og forpliktelser til Det Stavangerske Dampskibsselskab (finansiell leasing) aktiveres som driftsmiddel, og medtas som forpliktelse under rentebærende gjeld til nåverdien av minimumsleien. Operasjonell leasing kostnadsføres som vanlig leiekostnad, og klassifiseres som ordinær driftskostnad.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Tilsvarende prinsipper legges til grunn for immaterielle eiendeler. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader. Balanseført leasing avskrives i henhold til plan, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Finansielle eiendeler

Behandling av datterselskap/tilknyttede selskap

Datterselskap og tilknyttede selskapet innarbeides etter egenkapitalmetoden.

Selskapets andel av resultatet i et datterselskap er basert på resultat etter skatt i datterselskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er andel av resultatet i datterselskapet vist på egen linje under resultat av investeringer. I balansen vises eierandeler i datterselskapet som Finansielt anleggsmiddel. Tilsvarende prinsipper legges til grunn for tilknyttede selskap.

For datterselskaper og tilknyttede selskaper som er deltakerlignet er selskapets andel av resultatet basert på resultat før skatt. Skattekostnad på resultatandel er vist sammen med konsernets øvrige skattekostnad.

I selskapsregnskapet er egenkapitalmetoden basert på eiersynet.

Finansplasseringer

Markedsbaserte aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter klassifisert som omløpsmidler vurderes til virkelig verdi i tråd med regnskapslovens § 5-8. Andre kortsiktige investeringer vurderes etter laveste verdi av virkelig verdi og anskaffelseskost.

Investeringer i aksjer og andeler, klassifisert som anleggsmidler, vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og markedsverdi.

Finansielle instrumenter som er inngått for å sikre eiendeler eller forpliktelser vurderes sammen med det underliggende objekt. Andre finansielle instrumenter regnskapsføres til virkelig verdi i tråd med regnskapslovens § 5-8.

Varelager

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"-prinsippet og antatt salgspris. Kostpris for innkjøpte varer er anskaffelseskost.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Konsernet har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrasket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser er balanseført som langsiktig rentefri gjeld, mens netto pensjonsmidler er balanseført som langsiktig rentefri fordring dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplanene, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene

som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatendringer), fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrasket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av endringer i estimer og pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad, og er presentert sammen med lønn og andre ytelser.

Konsernet anvender NRS 6A for regnskapsføring av pensjoner.

Utsatt skatt og skattekostnad

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Ved beregningen benyttes normalt nominell skattesats. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Årets skattekostnad består av endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel, sammen med betalbar skatt for inntektsåret korrigert for feil i tidligere års beregninger.

Inntektsføring

Konsernets inntekter omfatter i hovedsak følgende elementer:

Billettinntekter

Billettinntekter omfatter inntekter fra passasjerfrakt og frakt av biler. Mesteparten er kontantsalg. Salg av enkeltreiser blir inntektsført når reisen er gjennomført. Salg av klippekort blir regnskapsført i takt med at klippekortene blir benyttet. Ubenyttede klipp blir klassifisert i balanse under kortsiktig gjeld som utsatt inntekt.

Kontraktsinntekter

Kontraktsinntekter er tilskudd fra det offentlige ved drift av ruter underlagt konsesjon og vederlag for kollektivtjenester i anbudskontrakter med det offentlige. Inntektsføring skjer i samsvar med tildeling fra myndighetene for hver enkelt periode. Tildelingen er ikke nødvendigvis lineær og kan for enkelte kontrakter og ruter utgjøre et høyere beløp jo lavere trafikkinntektene er. Krav på kontraktsinntekt blir balanseført som fordring.

Tilskudd som kompenserer for kostnader eller manglende inntekter blir resultatført samme år som kostnaden eller den manglende inntekten tilskuddet er ment å kompensere, og klassifiseres henholdsvis som kostnadsreduksjon eller driftsinntekt.

Certeparti-inntekter

Konsernets aktiviteter innenfor internasjonal shipping omfatter i hovedsak utleie av skip og/eller mannskap. Inntekter resultatføres i takt med levering av tjenestene som ytes. Forskuddsbetalinger fra kunde klassifiseres under kortsiktig gjeld, og opptjente ikke fakturerte inntekter som fordringer. I all hovedsak er inntekten fra internasjonal shipping i utenlandsk valuta (USD).

Andre inntekter

Øvrige inntektskategorier omfatter restaurasjonsinntekter fra kiosksalg på ferjer og båter, samt inntekter fra reiseliv. Restaurasjonsinntekter er i hovedsak kontantomsetning som regnskapsføres i samme periode som salget er gjennomført. Reiselivsinntekter er generert via distribusjonsledd innen reiselivsenheten og består hovedsakelig av kredittsalg via reisebyråer. Inntektene resultatføres i samme periode som er opptjent, dvs. når turen er gjennomført og/eller tjenesten levert. Deler av inntekten gjelder kredittsalg til utenlandske operatører.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. *Kontanter og kontantekvivalenter* omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Sikring

Konsernet benytter ulike finansielle derivater som instrument for sikring av fremtidige kontantstrømmer. Regnskapsføringen av sikringsforholdet fremkommer ved derivatene holdes utenfor balansen til de sikrede kontantstrømmer blir regnskapsført i resultatregnskapet. Opplysninger om virkelig verdi av derivatene er gitt i note 6.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 2 - Andeler i tilknyttede selskaper og datterselskap

(Beløp i NOK 1 000)

<i>Investering i tilknyttede selskaper</i>	Morselskap	Konsern
Inngående balanse 01.01	29 901	29 901
Tilgang / avgang i år	5 115	2 000
Andel av årets resultat/ gevinst ved salg aksjer	-9 763	-7 648
Utgående balanse 31.12	<u>25 253</u>	<u>24 253</u>

<i>Investering i datterselskap</i>	Morselskap
Inngående balanse 01.01	1 857 222
Tilgang / avgang i år	73 295
Andel av årets resultat	120 874
Utbytte/konsernbidrag/overføringer	-11 321
Omregningsdifferanser/andre endringer	14 207
Utgående balanse 31.12	<u>2 054 278</u>

Sum utgående balanse er i balansen ført på investering i datterselskap samt andre forpliktelser (de selskapene der eierandelen er bokført til negativ verdi er medtatt som andre forpliktelser) som følger:

Investering i datterselskap	2 089 516
Andre forpliktelser	<u>-35 238</u>
Netto verdi investering i datterselskap	<u>2 054 278</u>

<i>Andel i deltakerlignede selskaper</i>	Forretnings- kontor	Morselskap	Konsern
O. H. Meling Tankers KS	Stavanger	30,0 %	30,0 %
KS Olympic Octopus	Fosnavåg	20,0 %	20,0 %

forts. note 2 - Andeler i tilknyttede selskaper og datterselskap

Datterselskaper	Forretnings- kontor	Eier- og stemmeandel
DSD Shipping AS	Stavanger	100,0 %
Stavanger Blossom AS	Stavanger	100,0 %
Stavangerske AS	Stavanger	100,0 %
AS Eagle Stavanger	Stavanger	100,0 %
AS Eagle Sydney	Stavanger	100,0 %
Sandnæs Dampskibs-Aktieselskab	Stavanger	100,0 %
AS Veritas-Ruten	Stavanger	100,0 %
DSD Ships 3 AS*)	Stavanger	100,0 %
DSD Ships 4 AS*)	Stavanger	100,0 %
DSD Ships 5 AS*)	Stavanger	100,0 %
DSD Ships 6 AS*)	Stavanger	100,0 %
DSD Ships 7 AS*)	Stavanger	100,0 %
Stavangerske International AS	Stavanger	100,0 %
DSD Ships 1 AS	Stavanger	100,0 %
KS Stavanger Blossom*)	Stavanger	92,6 %
Herfo AS	Stavanger	100,0 %
Stavangerske International Rederi AS	Stavanger	100,0 %
KS Eagle Stavanger	Stavanger	100,0 %
KS Eagle Sydney	Stavanger	100,0 %
Klasaskjæret AS	Stavanger	100,0 %
Norled Holding AS	Stavanger	100,0 %
Norled AS	Stavanger	100,0 %
Flekkefjord Dampskipsselskap AS	Stavanger	100,0 %
Lysefjord AS	Stavanger	66,0 %
Lysefjorden Rutelag AS	Stavanger	100,0 %
Norled Drift AS	Stavanger	100,0 %
Stanor Management AS	Stavanger	100,0 %
Norled Caribbean AS	Stavanger	100,0 %
DSD Cargo AS	Stavanger	100,0 %
DSD Cargo Holding AS*)	Stavanger	100,0 %
Skipafølagi Nor Lines	Torshavn Færøyene	100,0 %
Baltic Line AS	Stavanger	100,0 %
Tide AS	Bergen	100,0 %
Tide Buss AS	Bergen	100,0 %
Turbuss Vest AS	Bergen	100,0 %
Turbuss Vest Reiser AS	Bergen	100,0 %
Turbuss Vest Skolen AS	Bergen	100,0 %
Tide Bane AS	Bergen	100,0 %
Kystbussen AS	Bergen	100,0 %
Neste Blåne AS	Bergen	100,0 %
Tide Verksted AS*)	Bergen	100,0 %
Bergen Bilberging AS	Bergen	51,0 %
Tide Buss Danmark A/S	Odense, Danmark	100,0 %
GoFjords AS*)	Bergen	50,0 %
Tide Eiendom Hordaland AS	Bergen	100,0 %
Tide Eiendom Voss AS	Bergen	100,0 %
Tide Eiendom Møre AS	Bergen	100,0 %
GoFjords AS*)	Bergen	100,0 %

Det er foretatt enkelte endringer i selskapsstruktur i 2018. DSD Ships 3 AS, DSD Ships 4 AS, DSD Ships 5 AS, DSD Ships 6 AS og DSD Ships 7 AS er solgt fra Stavangerske International AS til DSD AS. I TIDE er Tide Verksted Rogaland AS og Tide Verksted Møre AS fusjonert med Tide Verksted AS. Tide Reiser AS har endret navn til GoFjords AS, i tillegg til at 50% av aksjene er solgt til DSD AS. Norlines Rederi AS er fusjonert med DSD Cargo Holding AS. Resultateffektene av at aksjene er solgt er eliminert i mor og konsern.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 3 - Lønnskostnader / Antall ansatte / Godtgjørelser

(Beløp i NOK 1 000)

Lønnskostnader mm.	Mor		Konsern	
	2018	2017	2018	2017
Lønninger	14 860	14 883	2 120 963	2 127 910
Folketrygdavgift	2 158	2 414	267 529	280 613
Pensjonskostnader, jfr note 11	2 769	1 211	135 032	125 867
Andre ytelser	456	460	124 869	116 232
Lønnskostnader	20 243	18 968	2 648 393	2 650 623

Gjennomsnittlig antall ansatte:	11	10	4 032	4 231
---------------------------------	----	----	-------	-------

Morselskapet

Godtgjørelser (Beløp i NOK)

	Adm dir	Styret
Lønn og honorarer	3 924 301	1 100 000
Bonus	631 488	
Pensjonspremier	150 000	
Annen godtgjørelse	24 074	
Sum	4 729 863	1 100 000

Adm. dir har en resultatbasert bonusavtale. Adm dir og selskapet har en gjensidig oppsigelsesavtale på 6 mnd.

Adm dir har under gitte vilkår rett til ett års etterlønn ved oppsigelse.

Revisor

Morselskap

Konsern

Honorar til revisor for 2018 består av følgende (i NOK 1000):

Lovpålagt revisjon	166	2 949
Andre attestasjonstjenester	0	101
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	0	486

Note 4 - Fordringer

Balanseført verdi av fordringer med forfall senere enn ett år:

	Mor		Konsern	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Lån til selskap i samme konsern	-	-	0	0
Pensjonsmidler, jfr note 11	-	-	18 236	22 650
Andre fordringer	1 785	785	2 031	1 056
Sum	1 785	785	20 267	23 706

Note 5 - Trekkrettigheter og bundne midler

Bundne midler

Av totale bankinnskudd i morselskapet er 688 TNOK bundet til skyldig skattetrekk.

Av totale bankinnskudd i konsernet er 1 041 TNOK bundet til skyldig skattetrekk.

Konsernkontoavtale

DSD AS har sammen med flere datterselskap inngått en konsernkontoavtale uten innvilget trekkbeløp.

Konsernet har ubenyttede trekkrettigheter på 114 MNOK pr. 31.12.18(114 MNOK pr. 31.12.17).

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 6 - Pantstillelser og garantiansvar

(Beløp i NOK 1000)

	Mor		Konsern	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Balanseført gjeld som er sikret ved pant ol.				
Pantelån	221 000	287 496	3 369 397	3 348 256
Sum	221 000	287 496	3 369 397	3 348 256

Av langsiktig pantgjeld er 606 MNOK opptatt i USD (69,8 MUSD). Denne gjelden er knyttet til konsernets tankskip som seiler i internasjonal skipsfart. Underliggende valuta innen internasjonal skipsfart er USD, og USD gjelden knyttet til denne virksomheten anses som sikring for fremtidige kontantstrømmer i USD. USD gjelden er bokført til balansedagens kurs pr 31.12.18 da inntektene i liten grad er sikret ved lange kontrakter.

Rentesikringsderivater med en urealisert negativ verdi på 9 MNOK (for konsernet) er ikke regnskapsført som følge av sikringsbokføring.

Balanseført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for pantesikret gjeld:

	Mor		Konsern	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Skip	0	0	3 426 332	3 675 978
Kjøretøy og annet driftsløsøre	0	0	636 263	729 834
Kortsiktige fordringer	0	0	462 910	447 497
Aksjene i Tide AS	494 689	481 208	0	0
Sum	494 689	481 208	4 525 505	4 853 309

Ikke balanseført garantiansvar

	Mor		Konsern	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Lånegarantier	897 085	966 351	0	0
Ikke innkalt kapital i kommandittselskap	35 711	37 711	50 711	52 711
Andre garantier	0	0	450 666	464 796
Sum ikke balanseført garantiansvar	932 796	1 004 062	501 377	517 507

Lånegarantier er garantier for utestående pantelån i underliggende selskaper.

Andre garantier inkluderer garantier for skattetrekksmidler med i alt 101 MNOK i konsernet.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 7 - Mellomværende med selskap i samme konsern m.v.

(Beløp i NOK 1 000)

	Mor		Konsern	
	Foretak i samme konsern	Tilknyttet selskap	Morselskap	Tilknyttet selskap
Pr 31.12.2018				
Kortsiktige fordringer	106 351	0	0	0
Kundefordringer	3 062	0	0	0
Langsiktige fordringer og lån	0	0	0	0
Kortsiktig gjeld	-347 194	0	0	0
Langsiktig gjeld / lån	0	0	0	0
Sum	-237 781	0	0	0

	Foretak i samme konsern	Tilknyttet selskap	Morselskap	Tilknyttet selskap
Pr 31.12.2017				
Kortsiktige fordringer	100 023	0	0	0
Kundefordringer	1 801	0	0	0
Langsiktige fordringer og lån	0	0	0	0
Kortsiktig gjeld	-150 405	0	0	0
Langsiktig gjeld / lån	0	0	0	0
Sum	-48 581	0	0	0

Note 8 - Aksjer og andre finansielle instrumenter

(Beløp i NOK 1 000)

Morselskapet

Anleggsmidler:

Mindre investeringer

Sum

Eierandel	kost	verdi
< 10 %	10 131	3 189
Sum	10 131	3 189

Konsernet

Anleggsmidler:

Andre selskaper

Sum

Eierandel	Anskaffelseskost	Balanseført verdi
≤ 15 %	38 786	31 319
Sum	38 786	31 319

Note 9 - Sammenslåtte poster i resultatregnskapet

Finansinntekter og finanskostnader

(Beløp i NOK 1 000)

	Morselskapet		Konsernet	
	2018	2017	2018	2017
Renteinntekt fra foretak i samme konsern/morselskap	3 836	1 042	0	0
Annen renteinntekt	74	164	3 684	3 678
Inntekt aksjer og andeler (utbytte og salgsgevinster)	3	2 936	0	2 936
Annen finansinntekt	9 090	10 804	11 951	1 933
Rentekostnad til selskap i samme konsern/morselskap	-8 410	-4 254	0	-676
Annen rentekostnad	-11 207	-13 087	-124 348	-137 287
Tap aksjer og andeler	0	0	0	0
Annen finanskostnad	-3 605	-1 003	-14 618	-10 336
Realisert agio	244	-51	7 069	-18 867
Urealisert agio	0	0	0	58 881
Netto finansposter	-9 975	-3 449	-116 260	-99 739

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 10 - Gjeld

Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt:

Dersom nåværende betalingsplan fastholdes vil følgende gjeld forfalle til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt:

(Beløp i NOK 1 000)	Mor		Konsern	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Pantelån	0	0	323 829	260 077
Første års avdrag langsiktig gjeld	70 000	70 000	736 123	436 599

Første års avdrag i konsernet inkluderer 299 MNOK som relaterer seg til innløsning av gjeld i forbindelse med refinansiering i datterselskap. Pantelånet i morselskapet er refinansiert i 2019.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 11 Pensjoner

(Beløp i NOK 1 000)

Mor

DSD AS besluttet i 2015 å avvikle de ytelsesbaserte pensjonsforsikringene med virkning fra 30. november 2015.

Inntil avvikling av de ytelsesbaserte ordningen hadde selskapet følgende pensjonsordning:

Full alderspensjon fra 67 år som utgjorde tilnærmet 66 % av pensjonsgrunnlaget (begrenset til 12G) inklusiv alderspensjon fra folketrygden. Ordningen er sikret.

De ansatte yter en egenandel på 2 %.

Fra 1/12-15 opptjener de ansatte sine rettigheter i en innskuddsbasert pensjonsordning. Årlige innskudd til alderspensjon utgjør for hvert medlem 7 % av lønn i intervallet mellom 0 G og 7,1 G, og 25,1 % av lønn i intervallet 7,1 G til 12 G. Ordningen inkluderer uførepensjon og barnpensjon. Det ytes innskuddsfritak ved arbeidsuførhet. Den ansatte yter en egenandel på 2 %.

Pensjonsordningene omfatter 11 personer pr. 31.12.18, hvorav 10 er aktive og 1 mottok pensjon i 2018.

Alle pensjonsordningene er behandlet etter Norsk RegnskapsStandard for pensjonskostnader. Når uamortisert estimatavvik overstiger 10 prosent av det høyeste av beregnet pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift og pensjonsmidler, amortiseres det overskytende over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Netto pensjonskostnad	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	0
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	33	32
Avkastning på pensjonsmidler	-48	-40
Periodisert arbeidsgiveravgift	0	0
Resultatført estimatavvik, forpliktelse ved opphør, mv	2 153	0
Netto pensjonskostnad	2 138	-8

Kostnad innskuddsbasert pensjonsordning		
Innskuddsbasert pensjonsordning	631	1 219

Beregnet pensjonsforpliktelse sikrede ordninger	2018	2017
Beregnete pensjonsforpliktelser (DBO)	1 469	1 386
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-1 241	-1 137
Arbeidsgiveravgift	0	2
Ikke resultatført planendring / (avkortning)	0	0
Ikke resultatført estimatavvik	-219	-232
Netto pensjonsforpliktelse (Netto pensjonsmidler)	8	19

Beregnet pensjonsforpliktelse usikrede ordninger	2018	2017
Beregnete pensjonsforpliktelser (DBO)	1 972	0
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0
Ikke resultatført planendring / (avkortning)	0	0
Ikke resultatført estimatavvik	0	0
Netto pensjonsforpliktelse	1 972	0

Økonomiske forutsetninger:	31.12.2018	31.12.2017
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	0,80 %	0,50 %
Årlig økning i G	2,50 %	2,25 %
Forventet avkastning på fondsmidler	4,30 %	4,10 %

Konsern

Tjenestepensjonsordninger i DSD konsern

DSD konsern har foretakspensjonsordninger i livsforsikringsselskap for alle ansatte. Foretakspensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Pensjonsordning for seilende personell Norled AS

Seilende personell har egen tariffestet tilleggspensjonsordning. Alderspensjon fra 60 - 67 år utgjør 60% av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening (360 fartsmåneder), inklusiv beregnet pensjon fra pensjonstrygden for sjømenn. Denne ordningen er sikret. Ordningen omfatter 865 personer, hvorav 197 er pensjonister.

For seilende personell er det i tillegg til den tariffestede tjenestepensjonen opprettet en innskuddsbasert pensjonsordning i henhold til lov om OTP. Innskuddsordningen gir alderspensjonen fra 67 år basert på årlig innskudd som for hvert medlem utgjør 2% av lønn i intervallet 1G til 12G. Pensjonsgrunnlaget utgjør fast lønn, eksklusiv overtid, bonus og andre variable og midlertidige tillegg. Ordningen omfatter 648 personer.

For både den tariffestede tilleggspensjonsordningen og den innskuddsbaserte pensjonsordningen ytes det premie-/innskuddsfritak ved arbeidsuførhet.

Tjenestepensjonsordninger i Tide konsern

Tide konsern har innskuddsbaserte foretakspensjonsordninger i livsforsikringsselskap for alle ansatte. Foretakspensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbaserte pensjonsforsikringer til ansatte overtatt i forbindelse med virksomhetsoverdragelse (NettBuss Trondheim AS)

Virksomhetsoverdragelsen medførte videreføring av to lukkede ytelsesordninger for de ansatte som ble virksomhetsoverdratt fra NettBuss Trondheim AS. Det ble etablert en kompensasjonsordning som sikrer at Tide Buss AS får dekket merkostnadene utover en premie dersom de ansatte var medlemmer av en kollektiv innskuddsordning med vilkår og risikodekninger som avtalt i Bussbransjeavtalen. Regnskapsmessig bruttoføres pensjonsforpliktelsen som en ytelsesordning, men finansieringen gjennom kompensasjon føres som en fordring mot oppdragsgiver, AtB AS. I resultatregnskapet fremgår ordningen med en kostnad lik nevnte tilskuddsplan. Ordningene omfatter 18 personer, hvorav 11 er aktive.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Innskuddsbasert pensjonsordning Tide

Ansatte i de norske konsernselskapene i Tide opptjener rettigheter i en innskuddsbasert pensjonsordning. Årlige innskudd til alderspensjon utgjør for hvert medlem 5% av lønn i intervallet 1G til 7,1G, og 8% av lønn i intervallet 7,1G til 12G. Knekkpunktet for pensjonsgrunnlaget ble endret 01.01.2017 fra 6G til 7,1G. Ordningen inkluderer ny uførepensjon fra 01.01.2017. Fra 01.01.2017 er uførepensjon 67% av pensjonsgrunnlaget opp til 6G og 63% av pensjonsgrunnlaget mellom 6G og 12G, tidligere var pensjonsgrunnlaget 62% av pensjonsgrunnlaget. Det ytes innskuddsfritak ved arbeidsuførhet. Den ansatte yter en egenandel på 2%.

Avtalefestet pensjon

Tide konsern har selskaper som er tilknyttet ordningen med avtalefestet førtidspensjon (AFP).

AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, hvor foretakene skal innregne sin proporsjonale andel av ordningens forpliktelser, midler og kostnad. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon for måling av ordningen eller et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering mellom de deltakende foretak i ordningen. Ordningen innregnes derfor som en innskuddsordning. Hvorvidt det senere er grunnlag for balanseføring av forpliktelsene i denne ordningen, er avhengig av om det finnes en konsekvent og pålitelig allokeringsnøkkel og om det nødvendige datagrunnlaget kan fremskaffes.

Driftspensjoner Tide konsern

Tide har forpliktelser knyttet til lønn over 12G som gjelder deler av konsernledelsen. I tillegg er det noen forpliktelser som gjelder tidligere ansatte om førtidspensjonering som finansieres og utbetales over driften. Dette utgjør i alt 8 personer for morselskapet og 18 personer for Tide konsern. Gjennomsnittlig alder på disse i morselskapet er 74,5 år. Ordningen er finansiert direkte over drift.

Pensjon til konsernsjef

Konsernsjef i Tide har ikke egen pensjonsordning.

Arbeidsgiveravgift

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

	2018	2017
Nåverdi av forpliktelser	142 405	132 174
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-110 488	-100 928
Estimatavvik	-29 905	-33 705
Sum netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse 31.12	2 011	-2 459

Endring i nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser

PBO pr 1.1	131 726	118 239
Årets pensjonsopptjening	9 743	6 945
Arbeidsgiveravgift	1 210	2 015
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	3 048	2 529
Estimatavvik	1 300	8 974
Pensjonsutbetalinger inkl. AGA	-6 595	-5 941
Oppgjør	1 972	-587
PBO 31.12	142 405	132 174

Endring i pensjonsmidler

Pensjonsmidler (markedsverdi) pr 1.1	100 926	87 953
Avkastning på pensjonsmidlene/forfrukket adm.kostnader	3 121	2 294
Estimatavvik	3 108	-5 130
Innbetalt premie / til premiefond	8 218	19 815
Pensjonsutbetalinger	-4 884	-4 006
Pensjonsmidler (markedsverdi) pr 31.12	110 488	100 928

Kostnad innregnet i resultatet

Årets pensjonsopptjening	9 743	8 475
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	3 050	2 121
Pensjonskostnad (brutto)	12 793	10 596
Forventet avkastning på pensjonsmidlene fratrukket adm.kostnader	-4 022	-2 777
Pensjonskostnad (netto) før AGA	8 771	7 819
Resultatført midler/forpliktelse/avkortning	3 324	-1 264
Resultatført estimatavvik avkortning	-363	-277
Resultatførte avvik	1 643	616
AGA	1 380	1 932
Resultatført pensjonskostnad etter AGA	14 755	8 826

Kostnad innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbasert pensjonsordning	98 736	97 247
Innskuddsordning seilende personell	21 541	19 794
Resultatført innskuddsbaserte pensjonsordninger	120 277	117 041

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn:

	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,30 %	4,10 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
Årlig regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,50 %	2,25 %
Årlig regulering av pensjoner	0,80 %	0,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 12 - Varige driftsmidler - Mor

		31.12.2018	31.12.2017
(Beløp i NOK 1 000)	Dr.løsøre, inventar mm	Sum	Sum
Anskaffelseskost 01.01	5 019	5 019	4 083
Tilgang	96	96	936
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	5 115	5 115	5 019
Akkumulerte avskrivninger 01.01	2 724	2 724	1 579
Årets avskrivninger	843	843	1 146
Avskrivninger solgte driftsmidler	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12	3 566	3 566	2 724
Balanseført verdi pr. 31.12	1 549	1 549	2 295

Varige driftsmidler - Konsern

				31.12.2018	31.12.2017
(Beløp i NOK 1 000)	Ferje og lokal- ruteskip	Skip i internasjonal fart	Periodisk vedlikehold	Sum skip	Sum skip
Anskaffelseskost 01.01	4 812 689	1 704 809	36 335	6 553 833	6 480 274
Tilgang	467 310	97 654	12 247	577 211	206 142
Tilgang / avgang datterselskap				0	0
Omregningsdifferanser	0	104 351	1 989	106 340	0
Avgang	-22 234	-54 996	-3 986	-81 216	-105 509
Anskaffelseskost 31.12	5 257 765	1 851 818	46 585	7 156 168	6 580 907
Akkumulerte avskrivninger 01.01	2 072 732	611 454	15 235	2 699 421	2 456 620
Årets avskrivninger	195 165	52 065	8 516	255 746	263 871
Årets nedskrivninger	-4 166	126 888	0	122 721	51 196
Omregningsdifferanser	0	48 227	-2 339	45 888	0
Avskrivninger på solgte anleggsmidler	0	0	-3 986	-3 986	-45 191
Akkumulerte avskrivninger 31.12	2 263 731	838 635	17 426	3 119 792	2 726 496
Balanseført verdi pr. 31.12	2 994 033	1 013 183	29 159	4 036 375	3 854 411
Økonomisk levetid	20-30 år	20-25 år	5 år		

I balanseført verdi av ferje og lokalruteskip, samt skip i internasjonal frakt, inngår nybyggingskontrakter med bokført verdi på 581 MNOK.

Periodisk vedlikehold relaterer seg til aktivert mellom- og hovedklasse for skip i internasjonal fart.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

forts. note 12 - Varige driftsmidler - konsern

	31.12.2018				31.12.2017
(Beløp i NOK 1 000)	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Tomter og bygninger	Busser, maskiner, inventar o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01	237 683	49 297	114 595	2 884 341	3 285 916
Tilgang driftsmidler	0	0	2 027	138 143	140 170
Omregningsdifferanse	0	0	0	4 988	4 988
Avgang	0	0	-2 000	-76 431	-78 431
Anskaffelseskost 31.12	237 683	49 297	114 623	2 951 041	3 352 643
Akkumulerte avskrivninger 01.01	24 737	45 297	51 216	1 972 022	2 093 272
Årets avskrivninger	24 737	0	3 127	178 343	206 207
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0
Omregningsdifferanse	0	0	0	1 893	1 893
Avskrivninger tilgang/avgang datterselska	0	0	0	0	0
Avskrivninger på solgte anleggsmidler	0	0	-185	-63 449	-63 634
Akkumulerte avskrivninger 31.12	49 474	45 297	54 158	2 088 809	2 237 738
Balanseført verdi pr. 31.12	188 209	4 000	60 465	862 233	1 114 905

Økonomisk levetid 10 år 20-33 år 3-10 år

Goodwill er i hovedsak relatert til oppkjøpet av Tide og er henført til merverdier i anbudskontrakter. Basert på gjennomgangen av verdien på og lengden av kontraktene er det konkludert med at en avskrivningstid på 10 år er fornuftig.

Investeringsforpliktelser pr. 31.12.2018

Morselskapet 0 MNOK
Konsernet 4 600 MNOK

Operasjonelle leieavtaler (konsern)

Årlige kostnader	Avtalens varighet	Utløpsdato	2018	2017
Kontorlokaler/Bussanlegg	10år/løpende	2015 - 2025	91 866	81 821
Busser	Løpende		95 862	78 984
Terminaler	5/10 år	2018 - 2023	6 177	5 540
Leieavtaler øvrige	8 år	2018 - 2021	173 639	173 295
Årlige kostnader			367 544	339 640

Finansielle leieavtaler (konsern)

Finansielle leieavtaler er benyttet ved anskaffelse av busser og ERP-system. Leieavtalene gjelder vanligvis for ni år, med mulighet til å fornye avtalene når de går ut. Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på selskapets utbytte- eller finansieringsmuligheter.

Balanseført verdi av leide driftsmidler pr. 31.12.18 er 141,7 MNOK og inngår i Maskiner, inventar o.l. ovenfor. Forpliktelser fra finansielle leiekontrakter er i balansen oppført til 91,9 MNOK pr. 31.12.18.

Oversikt over fremtidig minimumsleie

	2 018	2 017
Forfall innen 1 år	368 904	348 233
Forfall mellom 1 og 5 år	996 217	838 728
Forfall senere enn 5 år	310 402	186 889
Fremtidig minimumsleie	1 675 523	1 373 850

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Verdivurdering (konsern)

Internasjonal shipping

Det er foretatt verdivurdering av skip knyttet til internasjonal shipping. Det er benyttet meglertakster basert på skip inklusiv verdien av kontantstrøm fra kontrakter. For skip uten kontrakt er det foretatt analyser mot meglertakster. Med bakgrunn i dette er det konkludert med nedskrivninger med i alt 126,9 MNOK.

Samferdsel, Norled

En stor andel av inntektene fra virksomheten innenfor personbefordring er knyttet til langsiktige kontrakter (anbud) med betydelig investeringer i varige driftsmidler. Pr 31/12-18 er det foretatt en verdivurdering av driftsmidler som inngår i anbudskontrakter. Vurderingen er basert på fremtidige kontantstrømmer, verdi på driftsmidlene og et avkastningskrav. Basert på vurderingen er det reversert tidligere års nedskrivninger med i alt 4 MNOK; fra 4 MNOK til 0 MNOK.

Note 13 Varelager

Konsernet

Varelager	2018	2017
Bunkers	19 957	17 316
Smøreolje	5 367	4 560
Restaurasjon	1 222	1 719
Dekk, deler og rekvisita	21 342	19 570
Sum	47 889	43 164

Restaurasjonslager består av kioskvarer for videresalg, mens øvrig varelager er innkjøpte ferdigvarer.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 14 - Skatt

(Beløp i NOK 1 000)

Betalbar skatt fremkommer slik:

	Mor 01.01 - 31.12		Konsern 01.01 - 31.12	
	2018	2017	2018	2017
Ordinært resultat før skattekostnad	73 288	72 342		
Permanente forskjeller	5 524	6 866		
Resultatandel EK-metoden (aksjeselskaper)	-111 111	-110 337		
Endring midlertidige forskjeller	2 812	235		
Konsernbidrag	54	1		
Grunnlag betalbar skatt	-29 432	-30 892		
Skatt 23% / 24%	0	0		
Betalbar skatt på årets resultat	0	0		

Årets skattekostnad fremkommer slik:

Betalbar skatt på årets resultat	0	0	590	801
Endring utsatt skatt	-8 819	-5 677	42 570	21 143
Endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	1 457	1 477	-4 565	-1 916
Endring tidligere år	457	177	998	-2 329
Skatt på konsernbidrag	0	0	0	0
Tonneskatt	0	0	582	536
Årets totale skattekostnad	-6 905	-4 023	40 175	18 235

Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Betalbar skatt på årets resultat	0	0	590	801
Tonneskatt	0	0	611	536
Sum kortsiktig betalbar skatt	0	0	1 201	1 337

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt:

	Mor		Konsern	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Forskjeller som utlignes:				
Langsiktig	647	3 459	1 358 802	1 289 528
Kortsiktig	0	0	0	0
Sum midlertidige forskjeller	647	3 459	1 358 802	1 289 528
Underskudd til fremføring	-246 155	-218 655	-1 086 646	-1 252 887
Forskjell inngangsverdi deltakerlignede selskap	59 775	67 506	59 775	67 506
Sum	-185 733	-147 690	331 931	104 147
Utsatt skatt/ Utsatt skattefordel (22%/23%)	-40 861	-33 969	76 344	23 954
Bokført utsatt skatt/ utsatt skattefordel	-40 861	-33 969	161 810	122 462

Utsatt skatt knyttet til kjøp/salg av datterselskaper

Utsatt skatt	0	0	-6 460	-7 290
--------------	---	---	--------	--------

Utsatt skattefordel er balanseført i morselskapet da det forventes at dette kan utnyttes av fremtidige konsernbidrag.

Forskjellen mellom beregnet utsatt skatt og bokført utsatt skatt skyldes i hovedsak at verdien av fremførbare skattemessige underskudd ikke er balanseført i flere av datterselskapene.

Sammenheng mellom skattekostnad og skatt beregnet som gjennomsnittelig nominell skattesats på resultat før skatt:

	Mor		Konsern	
	Kroner	%	Kroner	%
Skatt beregnet som gjennomsnittlig nominell skattesats på resultat før skatt	16 856	23,0 %	25 090	23,0 %
Effekt av egenkapitalmetoden	-27 334	-37,3 %	-19	0,0 %
Effekt av permanente forskjeller	1 271	1,7 %	20 539	18,8 %
Ikke balanseført utsatt skattefordel	0	0,0 %	-1 929	-1,8 %
Endring tidligere år, annet	845	1,2 %	1 116	1,0 %
Ulik skattesats mellom land	0	0,0 %	-57	-0,1 %
Endring skattesats utsatt skatt/skattefordel	1 457	2,0 %	-4 565	-4,2 %
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	-6 905	-9,4 %	40 175	36,8 %

Effekt av permanente forskjeller er i all hovedsak knyttet til verdipapirer innenfor fritaksmetoden, og for konsernet også effekt av rederibeskatning, der resultat fra drift er skattefri.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 15 - Egenkapital og aksjonærinformasjon

(Beløp i NOK 1 000)

Egenkapital i Mor

<i>Årets endring i egenkapital:</i>	Aksjekapital	Overkurs	Fond for vurd.forskj.	Annen EK	Sum
Egenkapital 31.12.17	573 736	305 406	0	683 352	1 562 494
Korrigerings egenkapital				-6 872	-6 872
Omregningsdifferanser				21 080	21 080
Utbytte / konsernbidrag				-40 000	-40 000
Årsresultat			43 947	36 246	80 193
Egenkapital 31.12.2018	573 736	305 406	43 947	693 807	1 616 896

Korrigerings av egenkapital gjelder i hovedsak korrigerings tidligere års feil.

Aksjekapital pr. 31.12.18 består av 4 281 613 aksjer à kr 134. Samtlige aksjer er eid av Folke Hermansen AS, som kontrolleres av Yuhong Jin Hermansen. Konsernregnskap utarbeides av Folke Hermansen AS, og dette kan fås ved henvendelse til selskapet.

Egenkapital i konsern

<i>Årets endring i egenkapital:</i>	Aksjekapital	Overkurs	Fond i konsernet	Minoritets- interesser	Sum
Egenkapital 31.12.17	573 736	305 406	808 120	144	1 687 406
Korrigerings egenkapital			-7 017	-146	-7 163
Utbytte / konsernbidrag			-40 000	-200	-40 200
Omregningsdifferanser			21 080	0	21 080
Årsresultat			68 399	515	68 914
Egenkapital 31.12.2018	573 736	305 406	850 582	313	1 730 037

Korrigerings av egenkapital gjelder i hovedsak korrigerings av tidligere års feil.

Note 16 - Segmentinformasjon

(Beløp i NOK 1.000)

	Driftsinntekter	
	2018	2017
Shipping	228 733	222 946
Godstransport	151 529	762 043
Personbefordring	5 260 613	4 876 110
Annet/eliminering	26 557	46 506
Konsern	5 667 432	5 907 605

Inntekter fra shipping opptjenes i internasjonal fart og det er ikke praktisk mulig å henføre disse til geografisk område. Øvrige inntekter opptjenes i all hovedsak i Norge, inntekt fra godstransport gjelder utleie av skip som går i trafikk mellom norske havner samt mellom norske og europeiske havner. MNOK 560 av driftsinntektene innen personbefordring kan henføres til Danmark.

Inkludert i annet inngår salgsgevinster med TNOK 38.593. Tilsvarende tall for 2017 var TNOK 47.082.

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 17 Nærstående parter for mor og konsern

Folke Hermansen AS eier 100% av aksjene i Det Stavangerske Dampskibsselskab AS. Andre nærstående parter fremkommer i note 2 tilknyttede selskaper og datterselskaper.

Note 18 Offentlige tilskudd for mor og konsern

Konsernets personbefordring drives ved Norled AS, dette finansieres delvis ved offentlige overføringer som følger:

	2018	2017
Mottatte kontraktsinntekter i Norge	1 811 173	1 550 163
Sum kontraktsinntekter	1 811 173	1 550 163

TIDE hadde tilsvarende kontraktsinntekter fra det offentlige:

	2018	2017
Mottatte kontraktsinntekter i Norge	1 694 436	1 568 766
Mottatte kontraktsinntekter i Danmark	549 085	583 000
Sum kontraktsinntekter	2 243 521	2 151 766

Note 19 Finansiell markedsrisiko

Morselskapet og konsernet har finansiell markedsrisiko ved endringer i valutakurser, endring i renter og utvikling på børs.

Valutarisiko

Hovedvalutaen innen internasjonal shipping er USD. Konsernet finansierer hoveddelen av shipping aktiviteten i USD og sikrer seg dermed mot vesentlige resultatendringer på driften som følge av svingninger i valutakursen.

Selskap i konsernet vil ha valutarisiko knyttet til byggeprosjekt med oppgjør i utenlandsk valuta. Deler av disse oppgjørene er sikret med bankinnskudd i tilsvarende valuta samt valutakontrakter.

Tide eksponeres for valutarisiko knyttet til det danske datterselskapet. Risikoen er knyttet til omregning fra DKK til NOK, samt et svært begrenset antall transaksjoner med eksterne parter, beløpsmessig av uvesentlig karakter.

Dersom verdien på NOK i forhold til DKK var 10% høyere/lavere og ellers alle variabler konstante, ville dette medført et endret resultat før skatt på 0,5 MNOK og en endret egenkapital på 5,3 MNOK.

Renterisiko

Konsernets lånefinansiering er i hovedsak lån med flytende rente. Konsernets rentekostnader vil derfor variere med utviklingen i markedsrenten. Konsernet styrer renterisikoen ved hjelp av rentederivater. Rentederivater som kvalifiserer for sikringsbokføring holdes utenfor balansen.

Prisrisiko

Selskaper i konsernet er eksponert for svingninger i priser på innsatsfaktorer, hvor drivstoff er den viktigste. Ved større svingninger i drivstoffprisene åpner selskapenes avtaler med offentlige oppdragsgivere opp for å avregne deler av variasjonene. Ingen selskap i konsernet har sikringsavtaler på drivstoff pr 31.12.18.

Annen prisrisiko er knyttet til verdien på aksjer i selskapene. Denne risikoen er begrenset til balanseført verdi av postene.

Note 20 Andre driftskostnader

(Beløp i NOK 1 000)

	Mor		Konsern	
Andre driftskostnader	2018	2017	2018	2017
Rutekostnader	0	0	569 070	1 009 213
Drivstoff	0	0	689 691	614 835
Reparasjon og vedlikehold	0	0	377 355	333 127
Andre driftskostnader	16 235	25 321	565 252	622 741
SUM	16 235	25 321	2 201 368	2 579 915

DET STAVANGERSKE DAMPSKIBSSELSKAB AS

Års- og konsernregnskap for 2018

Note 21 Vesentlige estimater og usikkerheter Tide

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet i Tide er det brukt finansielle forutsetninger som er vurdert å være realistiske, samt regnskaps-estimater etter beste skjønn. Estimaterne er foretatt av ledelsen under hensyn til den aktuelle usikkerheten knyttet til de underliggende forhold. Dette gjelder særlig for beregning av nedskrivninger og avskrivninger. Det vil kunne oppstå situasjoner i markedsforhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke Tide's eiendeler, gjeld, egenkapital og resultat. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringer oppstår. Hvis endringen har betydning på fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder. Tide har vurdert usikkerhet knyttet til følgende poster:

Varige driftsmidler og virkelig verdi

Driftsinntektene i Tide er i stor grad knyttet til langsiktige kontrakter (anbud) med betydelige investeringer i varige driftsmidler. Pr 31.12.2018 er det foretatt en vurdering av verdien av selskapets varige driftsmidler hvor det kan være indikasjon på verdifall.

For å etterprøve balanseførte verdier på varige driftsmidler er det foretatt beregning av bruksverdi. Bruksverdi er beregnet for hver kontantstrømsgenererende enhet (KGE). Basert på selskapets interne rapporteringsområder og hva som er identifisering av uavhengige inngående kontantstrømmer er hvert anbud i Norge en KGE. Beregning av bruksverdiene er foretatt på de anbudene som det kan være risiko for varig verdifall på anleggsmidlene.

Generelt vil det alltid være usikkerhet knyttet til de fremtidige kontantstrømmene i anbudskontraktene på grunn av endringer i ruteopplegg og usikkerhet knyttet til fremtidig kostnadsutvikling. Følgende vesentlige forutsetninger er lagt til grunn ved utarbeidelse av fremtidige kontantstrømmer i nedskrivningsvurderingene:

-Kontantstrøm basert på et gjennomsnitt av EBITDA i 2017 og 2018

-diskonteringsrente før skatt 6,0 %

De balanseførte verdiene er sensitive overfor endringer i omtalte forutsetninger både enkeltvis og samlet.

Tide forsøker å påvirke usikkerheten knyttet til ruteopplegget gjennom dialog med oppdragsgiver og endringspriser. De fleste anbudskontraktene med offentlige oppdragsgivere inneholder reguleringsklausuler for å avregne deler av variasjonene, som for eksempel dieselprisene.

Bruksverdiene kalkulert som nåverdien av netto forventede fremtidige kontantstrømmer for hvert anbud. I de fremtidige kontantstrømmene er et gjennomsnitt av EBITDA for 2017 og 2018 brukt som utgangspunkt. I tillegg er det innregnet økte inntekter knyttet til forventede endringsordrer.

Graden av budsjettoppnåelse og oppnåelse av effektene i handlingsplanene har stor betydning for beregning av bruksverdiene. I modeller med fremskrivning av kontantstrømmer over flere år er kontantstrømmene beheftet med usikkerhet omkring oppnåelse.

Til grunn for kontantstrømmene er lagt selskapets beste skjønn, underbygget med risikovurderinger og sensitiviteter.

Ved utførelse av kontraktene er det lagt til grunn en gjenkjøpsverdi av brukte busser basert på erfaringer og estimater fra teknisk avdeling i Tide.

Det er historisk foretatt nedskrivninger av driftsmidler på til sammen 38,5 millioner knyttet til kontrakter som gir negativ nåverdiberegning. Dette er ikke reversert, da en ville fått omtrent en tilsvarende nedskrivning av de samme kontraktene i 2018-regnskapet.

I de fremtidige kontantstrømmene er lagt til grunn en årlig vekstrate på 2,5%. Diskonteringsrenten er satt til 6,0% før skatt.

For å illustrere usikkerheten som ligger til grunn i slike beregninger, er det foretatt sensitivitetsanalyser på utvalgte faktorer i beregningene. Oversikten under viser hvilken effekt de ulike faktorene har hver for seg beregnet i form av endringer i netto nåverdi samlet sett på anbudene som det er vurdert kan være risiko for varig verdifall på anleggsmidlene:

Tall i MNOK	2 018		
	Nåverdi	IB Nedskr	Akkumulert
Rente + 1 %	1,2	38,5	38,5
Rente - 1 %	-1,2	38,5	45,1
EBITDA + 1 % av omsetning	6,3	38,5	38,5
EBITDA - 1 % av omsetning	-6,3	38,5	43,6
EBITDA + 5 MNOK på per kontrakt	14,6	38,5	38,5
EBITDA - 5 MNOK på per kontrakt	-14,6	38,5	51,9

Til generalforsamlingen i Det Stavangerske Dampskibsselskab AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Det Stavangerske Dampskibsselskab AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 80 193 000 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 68 914 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Det Stavangerske Dampskibsselskab AS per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Det Stavangerske Dampskibsselskab AS per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og

årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stavanger, 11. april 2019

Deloitte AS

Ommund Skailand
statsautorisert revisor